

da li su britanci ostrva?

polina mur

Vratila sam se kući za vikend da posetim roditelje u svom rodnom gradu. Bila sam na terapiji* u Los Angelesu jednu godinu i povratak u Englesku na duže je učinio da razmišljam o engleskoj neurozi, ako takva stvar uopšte postoji.

Pošto sam počela terapiju primetila sam kod sebe i kod većine engleskih pacijenata rezervisanost i kontrolu tako tipično englesku da sam tek milijama od svog zavičajja mogla da počnem da procenjujem njihov efekat na moj razvoj. Kada se na ignorisanje, netoleranciju i brutalnost u porodici nadoveže takav isti stav i tretman u društvu uopšte, a u školi naročito, onda je teško razdvojiti te traume. Izgleda da se mnogo ljudi iznutra oseća kao ostrvo na čijem smo tlu rođeni. Ljudi se ne dodiruju, ljube, miluju ili grle dok odjednom u pubertetu to ne postane »normalno« i kada se od nas očekuje da sa partnerom suprotnog pola znamo kako da izgradimo zdrav odnos, ispunjen ljubavlju. Na seksualni promiskuitet se gleda sa neodobranjem (iako se o tome nikada ne diskutuje), kao i na homoseksualna osećanja. Postoji vrlo malo ili nimalo pomoći za ljude koji su skrenuli s puta. Posle godina represije iznenada se od nas očekuje da znamo kako da izademo na kraj sa nakupljenim osećanjima sa kojima stupamo u odnose sa drugima. U vreme kada izranjaju stare potrebe u vezi nečeg tako jednostavnog kao što je dodir, mladima je veoma teško da pronađu partnera koji zaista ispunjava njihove potrebe. Razočaranje u život i brak se vidi kroz rastući broj srušenih domova u Engleskoj.

Što se mene tiče, ne mogu da se setim da je bilo ikakve porodične topline sve dok Sju, moja snaha, nije ušla u moj život kada sam imala trinaest godina. Do tada nisam znala šta znači ljubav i ne mogu da se setim da me je neko zagrlio ili utešio kada mi je to bilo potrebno. Moje najveće i najrazornije otkriće kada sam počela terapiju jeste da me roditelji nisu voleli zbog mene same, niti su znali ko sam ja. Postojala sam za njih samo da bih ispunila njihove želje, a oni svakako nikada nisu ispunili moje. Za mene je bilo jednostavno i jasno da su Sjuini roditelji voleli i prihvatili Sju, što je potpuni kontrast običnom pokljupcu u obraz koji moja porodica razmenjuje za Božić.

Kada sam se vratila u Englesku otkrila sam neku novu toplinu prema ljudima koji su ranije bili pažljivi prema meni. Sem nekoliko bliskih prijatelja, pronašla sam, nažalost, da većina ljudi oko sebe ima auru »*Molim vas, ne dodirujte me, ne bih znao šta da radim.*« Želela bih da ih zagrlim za dobrodošlicu, ali osećam a bi se većina ljudi sedila ili zbunila. Izgleda da su razmena poklona ili pripitost dovoljno dobro opravdanje za ovlašni dodir. Ne mogu na brzinu da dobijem ono što mi je potrebno; posle toliko mnogo godina lišavanja potrebno mi je vreme da se izlečim, potrebne su mi suze, poštenje i stvarna razmena osećanja pre nego što stvarno mogu da postanem bliska sa svojim prijateljima. Neću da kažem da prijatelji mogu ili treba da mi zamene roditelje, ali u najmanju ruku oni mogu da doprinesu stvaranju okoline koja će mi omogućiti da osetim gubitak. Sada mi je potrebno da moji prijatelji budu mnogo otvoreniji, a posebno mi treba sloboda da izrazim svoja osećanja, dobra i loša.

Nije samo sa prijateljima teško biti stvaran — mislim da na ovom ostrvu to počinje sa porodicom, prenosi se kroz školu sve do naših poslova i restorana, gde je poštovanje svakodnevnog porcija. Ružne scene i iznošenje prljavog rublja izbegavaju se po svaku cenu. Batine i psihičko povredavanje izvode se iza zatvorenih vrata i čvrsto zamandaljenih prozora. Odjeci pretnji »Čekaj samo dok se otac vrati kući« ili »Prestani da plačeš ili ću stvarno da ti dam razlog za plakanje« mogu se čuti kroz zidove,

u svakoj samousluzi i u situacijama kada se majka i dete svadaju. Znam da govorim većinom na osnovu sopstvenih osećanja. Želim da se oslobodim svakog »Ne« koje sam čula u životu, da se oslobodim osećanja da će me prihvatiti samo ako se sasvim promenim, dok od mene ništa ne ostane.

Znam da su najveći strahovi počeli u mojoj porodici, a sada je preostalo samo osećanje gadenja u vezi svega toga. »*Kakva pustoš*«, kako je pisao Jan Djuri u vreme nastanka britanskog panka. Nije ni čudo da britanska pop scena ima *hard core* povredeni i ljutih ljudi koji su izabrali muziku kao način oslobađanja prekomernog besa iz sebe. Eksplozija panka 1976. godine je omogućila mnogim mladim ljudima da se identifikuju sa običnim osećanjima, mada nerazrešenim, ali bar iznetim na videlo gde ta osećanja i pripadaju. Interesantno je da je

najprodavaniji engleski pank imao malo uspeha na stranom tržištu.

Novi engleski pacijenti u institutu mi često izgledaju polumrtvi, uplašeni i vrlo tužni. Po povratku u Englesku ono što dobijem od »normalnih« ljudi je krajnji strah od pokazivanja bilo kakvih emocija, od otvaranja pred svojom decom i tako dalje — jednostavno strah od toga da se bude svoj. Strah od toga da bude ismejan ili da postane meta oštrog sarkazma jeste nešto što je kod dobro ucaurenog Engleza uvek prisutno. Mi koristimo sarkazam kao sredstvo da ubijemo spontanost i otvorenost u drugima; to jest kao način da sebe i druge sprečimo da osećaju.

Mislim da većina nas ima neko osećanje izolovanosti i straha, potrebno nam je tako mnogo, a nismo sposobni da to tražimo. Za veliku većinu dece, iz koje god društvene klase da dolaze, odgovor na bilo koji njihov zahtev je »ne«. Polako gubimo spontanost koja je bila naše pravo po rođenju, ali nam se od rođenja poriče. Da li smo ponosni što smo Britanci ili smo previše uplašeni da budemo bilo šta drugo?

S engleskog: Nataša Vučković
stručni redaktor: Marjan Tošić

(«The Primal Institute Newsletter», svezak IV, broj 7, 1982, Los Angeles)

* Primalnoj terapiji, prim. prev.

kulturološki aspekt neuroze: italijanska perspektiva

rita kortini

Uredništvo biltena je nedavno pozvalo pacijente *Primalnog instituta* da govore o svom ličnom iskustvu u određenoj kulturi u vreme formiranja njihove ličnosti. Opisacu u ovom članku neke aspekte života u Italiji koji su bili izrazito važni za mene i uticali na mene na različite načine. Većina njih je mešavina porodičnih i socio-kulturoloških uticaja, ali sam pokušala da u opisu odvojim njihovo poreklo. Iako su iskustva koja opisujem lično moja, verujem da tu postoje neki aspekti koji se, uopšteno govoreći, odnose na ceo italijanski narod.

OSEĆAJ OPASNOSTI

Za vreme drugog svetskog rata moji roditelji su delovali u pokretu otpora protiv Nemaca u Rimu i ubrzo su se upustili u velike lične rizike. Posle rata su se mnoge od njihovih želja za građenjem boljeg, humanijeg društva razbile u paramparčad i oni su postali veoma gorki i pesimistični u pogledu budućnosti.

Isto u to vreme toga nisam bila svesna, za veštanje rata je izvršilo veliki uticaj na moj život. Kada sam bila mala (rodila sam se odmah posle rata), moji roditelji su se ponašali kao da ih još uvek gone i kao da je ceo svet protiv njih. Mene, mog brata i sestru su naučili da branimo ideje naših roditelja (kao komunista i nevernika) po svaku cenu. Za moje roditelje je to bilo pitanje časti boriti se za ta verovanja; za mene je to bio neki način zadobijanja roditeljske ljubavi. Čak i u osnovnoj školi sam se angažovala u krajnje iscrpljujućim prepirkama sa sveštenikom i mojim školskim drugovima i prijateljima da bi odbranila mišljenje mojih roditelja. A zaista nisam želela da tražim nevolje. Osećala sam se obaveznom da pokazujem svoja anti-katolička i socijalna uverenja u svakoj situaciji i čineći to počela sam da verujem da sam ja nešto posebno i drugačije i »bolje« nego bilo ko drugi i to me je strahovito izolovalo od druge dece.

Na mnogo načina je moj život kod kuće bio produžetak ratnih godina. U majčinoj konver-

zaciji glavne teme su bile rat, priče o gladi, skrivanju i najčudnijim bekstvima. Moj brat je dobio ime po jednom prijatelju koji je umro pod nacističkom torturom i čija fotografija još uvek stoji u dnevnoj sobi. Mnogo godina je rat bio aktuelna stvarnost, pretnja nečega što je moglo ponovo doći i što nije izašlo iz misli mojih roditelja. To je i bio razlog zašto su me time stalno obasipali.

Na osećaj nestabilnosti, stvorenog strahovi- ma i opsesijama mojih roditelja nadovezala se realnost italijanskog društva gde su poslovi nestalni i teško se dobijaju, plate niske a cene visoke, vlada i socijalne strukture veoma korumpirane. Veoma se često ispoljava nepoverenje u glavne socijalne institucije i postoji rašireni pesimizam u vezi budućnosti. Ovo osećanje je dobro prikazao Felini u svom filmu »*Proba orkestra: Pad zapada u C duru*«. Raširio se osećaj propasti. Otac mi je nekada govorio kako će ekonomska i socijalna situacija biti sve gora i gora, vodeći u masovnu nezaposlenost i glad, a koristio je ovaj argument da bi me naterao da »*brzo pronađem neki posao pre nego što bude prekasno*«.

Sav ova metež je imao duboki uticaj na mene: bojim se nesigurnosti, upadanja u situacije koje nisu bezbedne, eksperimentisanja sa svojim osećanjima i onim što volim i što ne volim. Tek nedavno sam skupila hrabrost i napustila siguran posao koji mi se nije sviđao, čak i pre nego što sam našla drugi. To je u meni pobudilo osećanja nesigurnosti i straha. Sada sam pronašla posao u kome mnogo više uživam, što je učinilo da osetim da, posle svega, ovaj svet i nije tako opasan. Da nisam bila na terapiji ovo ne bih mogla da uradim.

Deo moje nesigurnosti potiče od mojih roditelja. Njihov strah i odbrambeni stav su za mene bili zastrašujuće iskustvo: ako su oni tako uplašeni, ko će meni pomoći i ko će se o meni brinuti? Mada dobrim delom moj strah potiče od šire društvene situacije, italijanske nesigurne i nestabilne stvarnosti.